

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 572/2017-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Bartkom, Piaristická 6667, Trenčín, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 46/2011, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 46/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 46/2011 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných p r i eť a h o v.

3. ██████████ p r i z n á v a p r i m e r a n é f i n a n č n é z a d o sť u č i n e n i e v s u m e 1 0 0 0 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý v y p l a t iť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany j e p o v i n n ý u h r a d iť ██████████ t r o v y k o n a n i a v s u m e 3 9 9 , 7 5 € (slovom tristodevät'desiatdeväť eur a sedemdesiatpäť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Martina Bartka, Piaristická 6667, Trenčín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. novembra 2017 doručená sťažnosť ██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných p r i eť a h o v podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 46/2011, postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 S 104/2007 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo 46/2011.

2. V sťažnosti predloženej ústavnému súdu sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu určeného rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelárie Trenčín sp. zn. 8980/2017-KaTn z 12. júla 2017 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) uviedol, že je účastníkom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 3 C 46/2011 o priznanie

peňažného zadost'učinenia vo výške 663,90 €. Uvedené konanie je pokračovaním konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného – Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby (ďalej len „žalovaný“) č. 138953/3-5-2007 z 15. októbra 2007, ktorú sťažovateľ podal na krajskom súde 22. októbra 2007. Uznesením krajského súdu sp. zn. 14 S 104/2007 z 28. februára 2011 krajský súd vylúčil na samostatné konanie návrh sťažovateľa na zaplatenie peňažného zadost'učinenia vo výške 663,90 € z titulu ujmy vzniknutej vykonaním sankcie uloženej rozhodnutím žalovaného. Následne krajský súd rozsudkom sp. zn. 14 S 104/2007 z 12. mája 2011 zrušil rozhodnutie žalovaného a vec vrátil na ďalšie konanie. Na základe odvolania žalovaného rozhodoval vo veci najvyšší súd, ktorý rozsudkom sp. zn. 2 Sžo 46/2011 z 22. augusta 2012 rozsudok krajského súdu potvrdil. Vo veci uplatneného nároku na zaplatenie peňažného zadost'učinenia vo výške 663,90 € nebolo dosiaľ rozhodnuté. Podľa názoru sťažovateľa tak postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 46/2011, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 S 104/2007, ako aj postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo 46/2011 došlo k neúmernému predĺženiu konania a neodôvodnenému oddialeniu rozhodnutia o zaplatenie peňažného zadost'učinenia, ktorého sa sťažovateľ domáha od 22. októbra 2007.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v predmetnej veci sa viackrát obrátil so sťažnosťou na prietahy v konaní na príslušného predsedu všeobecného súdu. Predsedníčka okresného súdu listom z 28. apríla 2016 upovedomila sťažovateľa o spôsobe vybavenia jeho sťažnosti, v ktorom uviedla, že považuje jeho sťažnosť za opodstatnenú.

4. Sťažovateľ zastáva názor, že všetky namietané konania tvoria jeden celok, a preto skutočnosť, že dosiaľ nie je o jeho nároku na zaplatenie peňažného zadost'učinenia rozhodnuté, považuje za neprijateľnú. Sťažovateľ uviedol, že ide o špecifickú sťažnosť, ktorou sa v podstate napádajú dve konania, ale ako jeden celok, keďže spolu súvisia a nie je iná možnosť, ako posudzovať všetky konania spoločne. Aj z tohto dôvodu sťažovateľ označil štát a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) ako odporcov, ak by ústavný súd dospel k záveru o zodpovednosti štátu, ktorý ostal nečinný.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 46/2011, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 S 104/2007 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Sžo 46/2011 bolo porušené, prizná mu primerané finančné zadost'učinenie vo výške 10 000 eur a náhradu trov konania vo výške 612,10 eur.

6. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady pre prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 572/2017-21 z 15. novembra 2017 v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 46/2011 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

7. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 16. novembra 2017 predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti a ústavnému súdu predložila súdny spis.

8. Predsedníčka okresného súdu vo svojom stanovisku sp. zn. Spr. 810/17 doručenom ústavnému súdu 11. decembra 2017 podala rozpis procesných úkonov vo veci so stanoviskom, že z chronológie vyplývajúce obdobia nečinnosti okresného súdu boli spôsobené nadmerným množstvom vecí v senáte sudcu, a súhlasila s upustením od ústneho pojednávania.

9. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu doručenom ústavnému súdu 9. januára 2018 uviedol, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v konaní pred ústavným súdom.

10. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v jeho právnej veci.

13. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

17. Preskúmaním doterajšieho priebehu namietaného konania pred okresným súdom ústavný súd zistil, že ide o konanie o vylúčenom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej sťažovateľovi vykonaním nezákonného rozhodnutia, ktorým mu bol uložený

disciplinárny trest zákazu dvoch nákupov potravín, vecí osobnej potreby a iných vecí. Uvedené konanie nemožno považovať za právne alebo skutkovo zložité, najmä s ohľadom na skutočnosť, že o nezákonnosti uloženej sankcie už bolo právoplatne rozhodnuté.

18. Druhé kritérium, ktoré sa analyzuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k namietanému porušeniu označených práv, je správanie s'ťažovateľa. Ústavný súd konštatuje, že k priet'ahom v danom súdnom konaní s'ťažovateľ zásadným spôsobom neprispel.

19. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Zo s'ťažnosti a z predloženého súdneho spisu vyplýva, že namietané súdne konanie po vylúčení uplatňovanej nemajetkovej ujmy na samostatné konanie trvá od 15. marca 2011 a dosiaľ nebolo vo veci meritórne rozhodnuté. V období trvajúcim takmer sedem rokov okresný súd právoplatne vyriešil iba otázku oslobodenia s'ťažovateľa od platenia súdnych poplatkov (oslobodenie mu nepriznal), o ktorej rozhodol uznesením z 21. januára 2015, teda po uplynutí takmer štyroch rokov od postúpenia spisu na konanie, a otázku účasti na strane žalovaných, keď o návrhu s'ťažovateľa z 20. októbra 2015 na rozšírenie okruhu žalovaných o ďalšie štyri subjekty rozhodol až uznesením z 23. júna 2017.

Ústavný súd ďalej na základe predloženej dokumentácie konštatuje, že okresný súd vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe s'ťažovateľa až uznesením z 23. júna 2017, teda po uplynutí viac ako šiestich rokov od začatia konania o predmetnom nároku.

20. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania s'ťažovateľa a postupu okresného súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku konania, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu (bod 1 výroku).

21. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov napriek tomu, že sťažovateľ to v petite sťažnosti nenavrhol.

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

23. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

24. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval finančné odškodnenie v sume 10 000 €, ktoré odôvodňoval dlhoročnou právnou neistotou. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd svojou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou spôsobil a neustále spôsobuje sťažovateľovi majetkovú ujmu ďaleko prevyšujúcu sumu požadovaného finančného zadost'učinenia.

25. Ústavný súd uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 1 000 €, ktorú považoval s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu (najmä charakter veci) za primeranú.

26. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby

úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

27. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy právneho zastúpenia podľa vyhlášky za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia sťažovateľa vrátane prvej porady s klientom, druhá porada s klientom a písomné podanie sťažnosti) po 147,33 € spolu s paušálnou náhradou 8,84 € za každý úkon právnej služby, ako aj náhradu cestovných nákladov spojených s poradami so sťažovateľom v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava konané 21. júla 2017 a 30. augusta 2017, spolu v sume 612,10 € s DPH.

28. Podľa § 15 vyhlášky právnenému zástupcovi sťažovateľa patrí náhrada preukázateľne vynaložených cestovných výdavkov, ako aj náhrada za stratu času. Podľa § 17 ods. 1 vyhlášky pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú začatú polhodinu. Za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 patrí právnenému zástupcovi sťažovateľa odmena v sume 374,81 € s DPH, ako aj náhrada cestovných výdavkov v sume 17,67 € s DPH a náhrada za stratu času (za čas strávený cestou do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ilava a späť do Trenčína, teda 2 polhodiny cesty) v sume 7,27 € s DPH. Odmenu za druhú poradu so sťažovateľom ústavný súd nepriznal, pretože v zmysle § 13a ods. 3 vyhlášky medzi prvou a druhou poradou so sťažovateľom nedošlo k inému úkonu právnej služby, a preto právnenému zástupcovi odmena za tento úkon nepatrí. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú preto celkom sumu 399,75 € spolu s DPH, keďže právny zástupca je platcom DPH (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

29. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

30. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2018